Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/6815

29.11.2024

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 21 oktober 2024

om Greklands ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik

(C/2024/6815)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser ([2]), särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([3]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([4]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta skulle bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Grekland har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030* för att ge underlag för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs konkurrenskraft med avseende på nio ömsesidigt förstärkande faktorer. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt en fungerande inre marknad de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i unionen och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *Årsrapport för 2024 om den inre marknaden och konkurrenskraften*. I det meddelandet beskrivs konkurrensförmågan hos och konkurrensutmaningarna för den europeiska inre marknaden, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Grekland är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2024 för Grekland. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet [5] (*2024 års rekommendation om euroområdet*) den 12 april 2024 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde unionens nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar den nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, rådets ändrade förordning (EG) nr 1467/97 [6] om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott och rådets ändrade direktiv 2011/85/EU [7] om krav på medlemsstaternas budgetramverk. Målen för den nya ramen för ekonomisk styrning är att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar och förhindra alltför stora underskott i de offentliga finanserna. Den nya ramen för ekonomisk styrning främjar även nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en mer effektiv och enhetlig övervakning. Varje medlemsstat ska lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. En nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan [8] i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna ska uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 kan anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer offentliggjorde kommissionen den 21 juni 2024 vägledning om den information som medlemsstaterna ska lämna i sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer och i sina årliga lägesrapporter. I enlighet med artiklarna 5 och 36 i förordning (EU) 2024/1263 översände kommissionen, i tillämpliga fall, referensbanor och teknisk information till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska lämna in sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig

[5] Rådets rekommendation av den 12 april 2024 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

[6] Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

[7] Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

[8] Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *Nettoutgifter* är offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning, samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

tidsperiod. I enlighet med de nationella rättsliga ramarna får medlemsstaterna diskutera sina utkast till medelfristiga planer med sina nationella parlament, be de oberoende finanspolitiska institutionerna att avge ett yttrande och samråda med arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter.

(6) Under 2024 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 27 april 2021 lämnade Grekland in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Greklands återhämtnings- och resiliensplan ([9]), som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([10]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Grekland på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som anges i rådets genomförandebeslut. Om delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(8) Den 30 april 2024 lämnade Grekland in sitt nationella reformprogram för 2024 och sitt stabilitetsprogram för 2024, i enlighet med artikel 8.1 i rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([11]). I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglar 2024 års nationella reformprogram också Greklands halvårsvisa rapporter om framstegen för att nå målen i återhämtnings- och resiliensplanen.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Grekland. Rapporten innehöll en bedömning av Greklands framsteg avseende de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Greklands framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(10) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Grekland. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Grekland enligt den förordningen offentliggjordes i april 2024. Den 19 juni 2024 drog kommissionen slutsatsen att Grekland har makroekonomiska obalanser efter att ha konstaterat att Grekland hade alltför stora obalanser 2023. Sårbarheter för Greklands del förekommer särskilt i samband med den höga offentliga skuldsättningen och det stora antalet nödlidande lån mot bakgrund av den höga arbetslösheten, som fortfarande är relevanta men som har minskat markant och förväntas minska ytterligare. Utlandsställningen är dock fortfarande svag. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP har fortsatt att minska, och även om den fortfarande är hög, nästan 162 % under 2023, verkar de kortsiktiga riskerna för skuldhållbarheten vara låga. Den nominella BNP-tillväxten har varit en viktig drivkraft för den snabbt sjunkande skuldkvoten på senare år, men den förväntade ytterligare förbättringen av de offentliga finanserna förväntas säkerställa att skuldkvoten fortsätter att minska. Underskottet i bytesbalansen, som hade ökat markant under åren 2020 till 2022, minskade betydligt under 2023, men är fortfarande högt mot bakgrund av en stark inhemsk efterfrågan. Endast marginella förbättringar av bytesbalansen förväntas i år och nästa år, eftersom den kraftiga investeringstillväxten förväntas leda till en fortsatt hög import. Den djupt negativa finansiella nettoutlandsställningen i förhållande till BNP förbättrades också förra året till följd av den höga nominella

([9]) ST 10152/21 INIT; ST 10152/21 ADD 1.

([10]) Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Greklands återhämtnings- och resiliensplan (ST 15831/23 INIT). ST 15831/23 ADD 1).

([11]) Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

BNP-tillväxten, men den är fortfarande den svagaste i unionen. De nödlidande lånen har minskat kraftigt de senaste åren och fortsatte att minska under 2023, men avvecklingen av de nödlidande lånen utanför banksektorn är fortfarande långsam och fortsätter därför att hämma ekonomin. Sysselsättningen ökade och arbetslösheten minskade ytterligare men är fortfarande relativt hög. Flera år av kontinuerliga politiska åtgärder och omfattande strukturreformer har tydligt främjat en minskning av de identifierade sårbarheterna. Det är fortfarande av avgörande betydelse att upprätthålla en försiktig finanspolitisk inriktning och att fortsätta att snabbt genomföra återhämtnings- och resiliensplanen för att förbättra konkurrenskraften och säkerställa en ombalansering av ekonomin, inklusive utlandsställningen.

(11) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Greklands underskott i de offentliga finanserna från 2,5 % av BNP 2022 till 1,6 % 2023, samtidigt som den offentliga skulden minskade från 172,7 % av BNP i slutet av 2022 till 161,9 % i slutet av 2023.

(12) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet ([12]) att Grekland skulle vidta åtgärder för att säkerställa en försiktig finanspolitik under 2023, särskilt genom att begränsa ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter till en nivå som ligger under den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt ([13]), med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Samtidigt rekommenderades Grekland att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Grekland rekommenderades också att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([14]) under 2023 expansiv, 0,5 % av BNP, i en miljö med hög inflation. Ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett kontraktivt bidrag på 0,6 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen och var i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Det kontraktiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande utgifter berodde på de minskade kostnaderna (med 2,7 % av BNP) för (riktade och oriktade) krisstödåtgärder till hushåll och företag med anledning av energiprishöjningarna. De främsta drivkrafterna bakom ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) var sociala transfereringar, inklusive pensioner. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 2,5 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 2,6 % av BNP 2023, vilket motsvarar en ökning på 0,2 procentenheter jämfört med 2022. Grekland finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel. Landet finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom stöd till utbyggnaden av nya förnybara energikällor i elnätet, vilket underlättas genom uppgradering av överföringsinfrastrukturen och ekonomiskt stöd till små och medelstora företag så att de ska kunna anta digitala lösningar. Dessa offentliga investeringar finansieras genom faciliteten och andra unionsmedel.

(13) I stabilitetsprogrammet för 2024 förutses det enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna att den reala BNP-tillväxten ökar med 2,5 % 2024 och 2,6 % 2025, medan inflationen mätt genom det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) förutses ligga på 2,6 % 2024 och 2,0 % 2025. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas minska till 1,2 % av BNP 2024 och 0,9 % av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas minska till 152,7 % i slutet av 2024 och 146,3 % i slutet av 2025. Stabilitetsprogrammet 2024 innehåller inga budgetprognoser för tiden efter 2025.

(14) Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer BNP i fasta priser att öka med 2,2 % 2024 och med 2,3 % 2025, och inflationen mätt genom HIKP kommer att uppgå till 2,8 % 2024 och 2,1 % 2025.

([12]) Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Greklands nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Greklands stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 60).

([13]) Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Greklands potentiella produktionstillväxt på medellång sikt för 2023 uppgå till 4,5 % i nominella termer, baserat på den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (tioårigt genomsnitt) och BNP-deflatorn för 2023.

([14]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom unionens budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel.

(15) Enligt kommissionens vårprognos 2024 förväntas ett underskott i de offentliga finanserna på 1,2 % av BNP för 2024, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas minska till 153,9 % till slutet av 2024. Minskningen av underskottet 2024 återspeglar främst den dämpade ökningen av sociala förmåner jämfört med inkomstökningen. Enligt kommissionens beräkningar förväntas en expansiv finanspolitisk inriktning (0,3 % av BNP) under 2024.

(16) Utgifter uppgående till 1,5 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten under 2024, jämfört med 1,0 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag inom ramen för faciliteten kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Greklands offentliga saldo eller skuldsättning. Utgifter på mindre än 0,1 % av BNP förväntas täckas av lån från faciliteten för återhämtning och resiliens, både 2023 och 2024, enligt kommissionens vårprognos 2024.

(17) Den 14 juli 2023 rekommenderade ([15]) rådet Grekland att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter ([16]) under 2024 till högst 2,6 %. När medlemsstaterna genomförde sina budgetar för 2023 och utarbetade sina utkast till budgetplaner för 2024 uppmanades de att ta hänsyn till att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Greklands nationellt finansierade primära nettoutgifter öka med 1,8 % under 2024 ([17]), vilket är mindre än den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.

(18) Rådet rekommenderade vidare Grekland att vidta åtgärder för att avveckla krisstödsåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet rekommenderade dessutom att om nya ökningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder ska Grekland säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, att de är finanspolitiskt överkomliga och att de bevarar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas nettobudgetkostnaden ([18]) för krisstödsåtgärderna på energiområdet uppgå till 0,0 % av BNP 2023 och väntas uppgå till 0,1 % 2024 och 0,1 % 2025. Framför allt väntas det ökade uppvärmningsbidraget och återinförandet av den särskilda avgiften på diesel för jordbrukare gälla även under 2024 och 2025, om än med liten inverkan ([19]). Krisstödsåtgärderna på energiområdet har avvecklats under 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.

(19) Rådet rekommenderade vidare Grekland att bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att minska från 2,6 % av BNP 2023 till 2,4 % av BNP 2024. Detta beror på när programperioden för unionens strukturfonder infaller. I synnerhet antas unionens medfinansieringsgrad för investeringarna inom ramen för det nya programmet vara högre än för investeringarna under den föregående programperioden. Detta leder till en minskning av de medfinansierade nationella utgifterna för investeringar. Den finanspolitiska anpassningen 2024 beror inte främst på minskade investeringar. Med beaktande av dessa ytterligare faktorer bedöms de offentliga investeringarna under 2024 överensstämma med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av unionsmedel – däribland bidrag inom ramen för faciliteten – förväntas i sin tur att öka från 2,5 % av BNP under 2023 till 3,4 % av BNP år 2024.

(20) Baserat på de politiska åtgärder som var kända vid prognosens stoppdatum och på antagandet om oförändrad politik räknar man i kommissionens vårprognos 2024 med ett underskott i de offentliga finanserna på 0,8 % av BNP 2025. Minskningen av underskottet 2025 återspeglar främst minskningen av ränteutgifterna och den dämpade ökningen av

([15]) Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Greklands nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Greklands stabilitetsprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 67).

([16]) Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

([17]) Häri ingår engångsåtgärder på 0,1 % av BNP under 2024 i form av utgifter för att mildra effekterna av naturkatastrofer (samt 0,2 % av BNP 2023, som även där avser utgifter till följd av naturkatastrofer). Den 14 juli 2023 hänvisade rådet också till de förödande översvämningar som drabbade Italien i maj 2023 och enades om att kostnaden för direkt krisstöd i samband med dessa översvämningar skulle beaktas i efterföljande bedömningar av efterlevnaden och i princip anses som engångsåtgärder och tillfälliga åtgärder. En liknande metod har tillämpats i fråga om översvämningarna i Grekland.

([18]) Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

([19]) Åtgärder som enligt Grekland fortsätter att gälla fram till slutet av 2024 antas i kommissionens vårprognos 2024 i princip ha en budgeteffekt även 2025.

den offentliga sektorns lönekostnader. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas minska till 149,3 % fram till slutet av 2025. Minskningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst ett ökat primärt överskott och högre nominell BNP-tillväxt samt stock-/flödesjusteringar. En försiktig finanspolitik bör också bidra till att stärka utlandsställningen.

(21) Genom att bygga vidare på bästa praxis och de reformer som genomförts som en del av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet en ny reform för att ytterligare stärka Greklands insatser för att bekämpa skatteundandragande, finns det fortfarande utrymme för att ytterligare stärka den skattepolitiska ramen så att Grekland kan locka till sig fler investeringar och därigenom minska investeringsgapet, som fortfarande är stort. Framför allt skulle införandet av ett mer omfattande system för förhandsbesked i skattefrågor i linje med unionens bästa praxis kunna ge skattebetalarna en transparent tolkning av befintlig skattelagstiftning, vilket skulle stärka rättssäkerheten för investerare. Att öka ansträngningarna för att utöka kapaciteten hos den oberoende myndigheten för offentliga inkomster skulle dessutom kunna bidra till att ytterligare förbättra efterlevnaden av skattereglerna.

(22) Grekland har fortsatt att vidta åtgärder för att modernisera sin offentliga förvaltning, men det finns fortfarande utrymme för att öka dess effektivitet ännu mer. Till följd av en betydande anpassning efter 2010 har omfattningen av och kostnaderna för den offentliga förvaltningen i stort sett legat i linje med unionsgenomsnittet. Greklands lönekostnader för den offentliga sektorn förblev stabila under 2023 på 10,8 % av BNP, vilket är något högre än unionsgenomsnittet (10,2 % av BNP). Anpassningen av ersättningarna, även för befattningar med ledningsansvar, som trädde i kraft i början av 2024 var förenlig med den enhetliga löneskalan, eftersom den tillämpades inom hela den offentliga förvaltningen. För att bevara dessa framsteg i framtiden är det viktigt att säkerställa en fortsatt tillämpning av den enhetliga löneskalan, samtidigt som de nuvarande personalnivåerna upprätthålls genom en fortsatt tillämpning av anställningsprincipen ”en in och en ut” när det gäller tillsvidareanställda samt att behålla det tak för tillfällig personal som infördes 2022. Återhämtnings- och resiliensplanen innehåller åtgärder som syftar till att förbättra effektiviteten inom den offentliga förvaltningen, däribland inrättandet av en ram för flernivåstyre som antogs 2023. För att de förväntade förbättringarna av samordningen mellan centrala, regionala och lokala aktörer ska ske förväntas ramen, inklusive de planerade styrningsstrukturerna och informationssystemet, bli fullt fungerande under 2024.

(23) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa reformer och investeringar förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Greklands konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Grekland ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att Grekland fortsätter att genomföra reformer och påskyndar investeringar genom att ta itu med relevanta utmaningar och samtidigt säkerställa en stark administrativ kapacitet. De grekiska myndigheterna har vidtagit åtgärder för att förbättra genomförandet och öka den administrativa kapaciteten, och återhämtnings- och resiliensplanen innehåller ytterligare särskilda åtgärder som förväntas bidra till att uppnå detta mål. Exempel på utmaningar för Grekland är i) långa rättstvister för att hantera rättsliga anspråk mot förfaranden för offentlig upphandling som riskerar att flytta det planerade datumet för investeringars slutförande till efter augusti 2026, ii) långsam överföring av äganderättigheter, och iii) svag samordning, särskilt när det gäller investeringar och reformer som omfattar politikområden som sträcker sig utanför ett enda ministeriums ansvarsområde. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(24) Som del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen, i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ([20]), är Grekland skyldigt att se över varje program som får stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning (FRO) senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutgiltiga tilldelningen av unionsmedlen i varje program. Grekland har gjort framsteg i genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men utmaningar kvarstår. I synnerhet fortsätter landet att uppvisa långsam tillväxt i randområden och betydande skillnader mellan stadsområden och områden utanför städer. Det är viktigt att

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen i kombination med att stärka den administrativa kapaciteten på nationell och regional nivå. De prioriteringar som man enats om i programmet är fortfarande relevanta. I synnerhet är åtgärder som förbättrar företagens innovationskapacitet och fokuserar på riktat företagsstöd avgörande för att öka konkurrenskraften. Som en del av den gröna omställningen behövs investeringar i avfallshantering för att uppnå återvinningsmålen och minska avfallsdeponering. Det är viktigt att förbättra vattenförvaltningen på ett heltäckande sätt som omfattar vattenförvaltning och hantering av avloppsvatten, energiåtervinning, digitalisering, återanvändning av vatten, regnvatten och hållbar avsaltning baserat på förnybara energikällor. Energiomställningen kräver en större andel förnybar energi, lagringslösningar och ökad energieffektivitet samt åtgärder mot energifattigdom. Att öka andelen rena stadstransporter är också avgörande för att uppnå koldioxidneutralitet. De sammanhållningspolitiska programmen bör fortsätta att investera i kompetens, baserat på en övergripande strategi, för att genomföra barngarantin, att främja långvarig vård och omsorg och subventionerade bostäder av god kvalitet och till rimlig kostnad samt att öka aktiveringen på arbetsmarknaden och den sociala integrationen bland marginaliserade befolkningsgrupper, såsom romer och personer med migrantbakgrund. I samband med halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen förtjänar insatserna för att förebygga och skapa beredskap inför klimatförändringsrisker ytterligare uppmärksamhet. Grekland skulle också kunna använda den europeiska plattformen för strategisk teknik, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 ([21]), för att stödja landets industriella omvandling, särskilt produktion och lagring av ren energi, grön sjöfart och bioteknik samt utveckling av grön och digital kompetens.

(25) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra unionsmedel står Grekland inför flera andra utmaningar i samband med ekonomisk tillväxt, regelverket och kompetenshöjning av arbetskraften, som om de hanterades skulle kunna öka landets konkurrenskraft. Även om sysselsättningsgraden ökar är den bland de lägsta i unionen och det är fortfarande svårt att få tillträde till arbetsmarknaden, särskilt för kvinnor och ungdomar. På utbildningsområdet har Grekland under de senaste åren vidtagit åtgärder för att se över läroplanerna, bland annat inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen, och integrera vissa kurser i mjuka och digitala färdigheter i dem. Prestationerna i grundläggande färdigheter är dock fortfarande särskilt dåliga, vilket undergräver arbetsmarknadsresultaten, produktiviteten och konkurrenskraften. Detta framgår av 15-åriga elevers resultat i matematik, läsning och naturvetenskap, som har försämrats kraftigt sedan 2012 och är bland de sämsta i unionen, enligt den senaste mätningen i OECD:s program för internationell utvärdering av elevprestationer. Den stora och ökande andelen underpresterande elever, även när eleverna kommer från mer gynnade miljöer, och den låga andelen högpresterande elever pekar på strukturella utmaningar när det gäller utbildningssystemets kvalitet och jämlikhet. Grekland ligger också sist bland medlemsstaterna när det gäller andelen barn som deltar i förskoleverksamhet enligt Eurostats uppgifter från 2019 om barn som är 3 år eller äldre. Vad gäller formell barnomsorg för barn under 3 års ålder ligger landet nära genomsnittet för medlemsstaterna, med ett deltagande på 29,6 % (baserat på uppgifter från 2023). Detta har visat sig ha en positiv inverkan på utbildningsresultaten senare i livet. De utmaningar som undergräver Greklands utbildningsresultat kan kopplas till i) underfinansieringen av utbildningssystemet, ii) otillräcklig tonvikt på kompetensbaserade undervisnings- och inlärningsmetoder med starkt fokus på entreprenörsfärdigheter samt mjuka och generella färdigheter, iii) en låg grad av skolautonomi, och iv) begränsade framsteg vad gäller systematisk lärarutvärdering.

(26) Att förbättra tjänsterna för allmänheten och öka den ekonomiska, finanspolitiska och klimatmässiga hållbarheten är fortfarande viktiga prioriteringar. I detta sammanhang finns det utrymme för att ytterligare förbättra förvaltningen av statliga tillgångar, bland annat genom att modernisera statsägda företag och utveckla offentliga fastigheter. I vissa statsägda företag genomfördes en del reformer framgångsrikt, vilket bidrog till att öka den operativa flexibiliteten och den affärsmässiga självständigheten, stärka företagens interna förvaltningskapacitet och förbättra deras riktlinjer och förfaranden för upphandling, ersättning och anställning. Det skulle vara fördelaktigt för andra statsägda företag att reproducera sådana metoder för att skapa ett ökat värde för både samhället och ekonomin. Hellenic Corporation of Assets and Participations och dess dotterbolag spelar en central roll i förvaltningen av sådana statliga tillgångar. Det pågår diskussioner om hur detta företags effektivitet och ändamålsenlighet kan förbättras ytterligare, t.ex. genom att dess organisatoriska och funktionella kapacitet ökas, och genom att dess operativa självständighet och interna investeringsexpertis stärks.

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP), och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(27) Långsamma förfaranden för miljölicenser, bland annat på grund av luckor i lagstiftningen, fortsätter att hindra investeringar på central och regional nivå. Miljölicensiering är en integrerad del av den övergripande licensieringsprocessen för alla typer av investeringar, och processen för att erhålla ett miljötillstånd är komplicerad och långdragen. I synnerhet finns det fortfarande ingen miljöklassificering för förnybara energikällor eller villkor som bestämmer under vilka omständigheter tillstånd kan utfärdas för industriell verksamhet med begränsad miljöpåverkan. Kriterier måste också fastställas för ärenden som kräver ett förenklat tillståndsförfarande på grund av icke-väsentliga ändringar. Eftersom det inte finns några rättsakter för att lättare lösa dessa problem får lagstiftningsförbättringar, som tidigare införts för att basera miljölicensiering på mer rationella och riskbaserade kriterier, inte någon inverkan. Om dessa ännu icke antagna rättsakter antogs skulle det kunna ha en väsentlig inverkan på miljöbedömningarnas längd och kvalitet, både för nya eller ändrade/förnyade tillstånd för de berörda investeringarna. Trots slutförandet av regelverket för att placera ut miljöbedömare från den privata sektorn har det relevanta registret fortfarande inte utnyttjats och systemet ännu inte tagits i drift. Att slutföra regelverket genom att anta den sekundärlagstiftningen som saknas och få igång systemet med certifierade privata miljöbedömare skulle bidra till att stärka Greklands företagsklimat, eftersom dessa förväntas minska flaskhalsarna i processen för miljölicensiering och öka investerarnas förtroende. De ovannämnda politiska åtgärderna förväntas underlätta investeringar som syftar till att öka produktiviteten och bredda exportbasen och därigenom minska importberoendet, förbättra tillväxtutsikterna och stödja den externa ombalanseringen och minskningen av obalanserna.

(28) Trots de ansträngningar som gjorts, särskilt genom att öka andelen förnybara energikällor i den totala elproduktionen, är Grekland fortfarande starkt beroende av fossila bränslen, och olja och gas utgjorde 55 % respektive 20 % av energimixen 2022. Även om REPowerEU-kapitlet som lagts till i Greklands reviderade återhämtnings- och resiliensplan innehåller flera reformer och investeringar som förväntas påskynda landets utfasning av fossila bränslen är ytterligare åtgärder fortfarande motiverade för att minska dess beroende av fossila bränslen. Grekland har en av unionens äldsta fordonsparker och förnybara energikällor används fortfarande i mycket liten skala inom transportsektorn. Till följd av detta är Greklands transportsektor fortfarande en av de största källorna till koldioxidutsläpp. För att påskynda elektrifieringen av transportsektorn skulle en mer ambitiös politik kunna ange tonen. Detta skulle kunna inbegripa att man utvidgar de fordonskategorier som krävs enligt den nationella klimatlagen för att övergå från förbränningsmotorer till elmotorer och genomdriver indragningen av kraftigt förorenande fordon.

(29) De allt allvarligare och mer vanligt förekommande naturkatastroferna som drabbar Grekland har satt civilskyddssystemet på hårt prov. År 2023 drabbades Grekland av allvarliga skogsbränder och översvämningar som orsakade dödsfall, katastrofala skador på naturmiljön och omfattande skador på egendom och infrastruktur. Investeringar i civilskydd inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen och de sammanhållningspolitiska fonderna förväntas öka insatskapaciteten vid katastrofer. Det finns dock utrymme för att ytterligare stärka de förebyggande insatserna. Reformer och investeringar för att förbättra effektiviteten och ändamålsenligheten hos systemen för tidig varning, klimatsäkring av infrastruktur och andra riskförebyggande åtgärder skulle kunna komplettera beredskapsåtgärderna och bidra till att minska skadorna till följd av framtida naturkatastrofer. Dessutom skulle investeringarna kunna inriktas på åtgärder som bygger upp resiliensen genom att bidra till förebyggande arbete och beredskap samt genom att använda ekosystembaserade strategier.

(30) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras totala bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2024 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra 2024 års rekommendation om euroområdet. För Grekland bidrar rekommendationerna 1, 2 och 3 till genomförandet av den första, andra, tredje, fjärde och femte rekommendationen i 2024 års rekommendation om euroområdet.

(31) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och slutsatser om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendationerna 1, 2 och 3. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till den offentliga skuldsättningen, utlandsställningen och nödlidande lån. Den politik som avses i rekommendationerna 2 och 3 stöder den potentiella BNP-tillväxten och bidrar därmed också till att rekommendation 1. Rekommendationerna 1, 2 och 3 bidrar både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationerna i 2024 års rekommendation om euroområdet i enlighet med skäl 30.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Grekland att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna ([22]) under 2025 till en nivå som stadigt pressar ned den offentliga skulden så att den bland annat följer en sannolikt nedåtgående bana på medellång sikt och bibehåller underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Fortsätta att göra skattesystemet mer investeringsvänligt genom att stärka dess rättssäkerhet och fortsätta att öka skattemyndighetens operativa självständighet. Säkra den offentliga förvaltningens effektivitet samt säkerställa att den kan locka till sig rätt kompetens, att den enhetliga löneskalan följs och att ramen för flernivåstyre genomförs. Säkerställa att bytesbalansen fortsätter att stadigt förbättras genom att främja en balanserad tillväxt och stödja produktiva inhemska investeringar. Fortsätta den pågående minskningen av bankernas och kreditförvaltarnas nödlidande lån, bland annat genom att ytterligare förbättra processerna för elektroniska auktioner för att minska andelen misslyckade auktioner.
2. Stärka den administrativa kapaciteten att förvalta unionsmedel, påskynda investeringar och upprätthålla drivkraften i genomförandet av reformer. Åtgärda relevanta utmaningar för ett fortsatt snabbt och effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att säkerställa att reformer och investeringar är genomförda senast till augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen av dessa program fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna och vidta åtgärder för att bättre tillgodose behoven när det gäller att förebygga och skapa beredskap inför klimatförändringsrisker, samtidigt som man beaktar de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften.
3. Öka konkurrenskraften genom att ta itu med underprestationerna i fråga om grundläggande färdigheter, stärka förvaltningen av statliga tillgångar och slutföra regelverket för miljölicensiering.
4. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utfasningen av fossila bränslen inom transportsektorn. Stärka hanteringen av naturkatastrofer genom att införa ett effektivt system för tidig varning och riskförebyggande.

Utfärdad i Luxemburg den 21 oktober 2024.

På rådets vägnar

NAGY I.

Ordförande

([22]) Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 är nettoutgifter offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.